

Петров Сергій Станіславович,
завідувач відділу економічних досліджень
Полтавського науково-дослідного експертно-
криміналістичного центру МВС України

РОЛЬ ЕКСПЕРТА-ЕКОНОМІСТА ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ НАРАХОВАНИХ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

До основних завдань судової економічної експертизи належить установлення відповідності чинному законодавству відображення в податковому обліку доходів та витрат за фінансово-господарськими операціями, що підлягають оподаткуванню [1]. Серед них виокремлюються завдання щодо документального підтвердження висновків про зниження розміру митних платежів при переміщенні товарів, що викладені в актах перевірок підрозділами Державної фіскальної служби України.

У даному контексті постає проблематика визначення митної вартості товарів, які є об'єктами експортно-імпортних операцій. Вказаний показник формує розмір відповідних митних платежів (мита, акцизного збору та податку на додану вартість). Саме тому органами фіскальної служби під час перевірок дотримання вимог митного законодавства України під час оформлення товарів здійснюється документування виявлених порушень, і на підставі складеного акту – донарахування митних платежів порівняно з початковою задекларованою сумою.

Нерідко вказані коригування показників вартості товарів та донарахування митних платежів оскаржуються суб'єктами господарювання, що провадять зовнішньоекономічні операції, в судовому порядку.

Слід вказати, що до кола запитань, що відносяться до спеціальних знань експерта-економіста, не належать:

- правова оцінка рішень та діянь осіб (як службових осіб фіскальної служби, так і представників суб'єктів господарювання) при митному оформленні товарів, а також дотримання ними визначеної законом процедури декларування митної вартості;
- визначення вартості товарів. Останнє належить до компетенції суб'єктів оціночної діяльності та експертів-товарознавців;
- визначення економічних показників без попереднього проведення документальної перевірки фінансово-господарської

діяльності уповноваженим суб'єктом контролю, яким відповідно до ст. 19-1 Податкового кодексу України [3] та Положення [4] є Державна фіскальна служба України.

Таким чином, визначення дотримання особою-декларантом вимог митного законодавства, а також встановлення вартісних параметрів товарів, що переміщуються через кордон, як і проведення ревізійних дій виходить поза межі спеціальних знань експерта-економіста.

Завдання економічної експертизи полягає в дослідженні матеріалів перевірки уповноваженим органом контролю, та документів, що підтверджують здійснення певної господарської операції. Митна вартість товару відповідно до ст. 49 Митного кодексу України, формується на основі ціни, що фактично сплачена або підлягає сплаті [2]. Документальним підтвердженням задекларованої митної вартості, згідно із ст. 53 зазначеного Кодексу, є сукупність документів (рис. 1):

Рис. 1. Сукупність документів, що підтверджують митну вартість товару

Джерело: узагальнено автором на основі [2]

- 1) основних (що подаються у звичайному режимі);
- 2) додаткових:

2.1) при встановленні розбіжностей, ознак підробки, або недостатності відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи відомостей щодо ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари);

2.2) за наявності підстав вважати, що існуючий взаємозв'язок між продавцем і покупцем вплинув на заявлену декларантом митну вартість.

Шляхом перевірки документів за формою та змістом, і наступним співставленням відомостей, відображених у вказаних документах з діючим податковим законодавством, експерт-економіст може підтвердити або спростувати визначені в акті підрозділу фіскальної служби порушення при визначенні декларантом розміру заявленої митної вартості та нарахованих митних платежів.

Список використаних джерел

1. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджені наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#n17> (дата звернення: 30.10.2018).

2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 30.10.2018).

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Положення про Державну фіскальну службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п>.